

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยผู้วิจัยมุ่งที่จะศึกษาสถานการณ์เกี่ยวกับขยะมูลฝอยในปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคต และศึกษาการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลแม่สายในอดีตและดำเนินการในปัจจุบัน เพื่อนำไปสู่การกำหนดแนวทางการจัดการขยะมูลฝอยในรูปแบบของแผนปฏิบัติการ โดยได้ดำเนินการเป็นขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา
2. การศึกษาข้อมูลเบื้องต้น
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์และแปลผลข้อมูล

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ประชากรในชุมชนเขตเทศบาลตำบลแม่สาย ซึ่งประกอบด้วยพื้นที่ 2 ตำบล คือ ตำบลแม่สาย และตำบลเวียงพางคำ ประชากร จำนวน 4,810 คน ผู้ศึกษาได้เลือก กลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเคร็จซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) (อ้างถึงในนรา สมประสงค์ 2538) ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 360 คน ทั้งนี้ได้แบ่งจำนวนครัวเรือนของแต่ละตำบลเป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยให้สัดส่วนรวมกันไม่น้อยกว่า 360 ครัวเรือน การสุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple) และใช้การจับสลากเลขที่บ้านตามจำนวนครัวเรือนของแต่ละตำบลจนครบจำนวนตัวอย่าง

3.2 การศึกษาข้อมูลจากเอกสารและบุคคล

3.2.1 การศึกษาข้อมูลจากเอกสาร

ผู้วิจัยได้ทำการค้นคว้าและหาความรู้จากเอกสารทางวิชาการ จากเอกสารแผนพัฒนาเทศบาลตำบลแม่สาย และจากรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อการวิจัย

3.2.2 การศึกษาข้อมูลจากบุคคล

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาข้อมูลจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้บริหารของเทศบาล ตำบลแม่สาย และเจ้าหน้าที่ระดับผู้ปฏิบัติการ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่แท้จริง

3.2.3 การศึกษาและสำรวจข้อมูลเบื้องต้นในพื้นที่

ผู้วิจัยได้ศึกษาปรากฏการณ์เกี่ยวกับขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลตำบลแม่สาย เพื่อให้รับทราบถึงสถานการณ์เกี่ยวกับขยะมูลฝอย และการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลแม่สาย

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และการทดสอบปรับปรุง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อที่จะได้ข้อมูลที่เป็นจริงและครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการจัดเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. แบบสอบถาม สำหรับศึกษาข้อมูลทั่วไป ศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบและวิธีการจัดการขยะมูลฝอยและความคิดเห็นของประชาชน แบบสอบถามประกอบด้วย 3 ประเด็น คือ

ประเด็นที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ การศึกษา โดยใช้แบบสอบถามแบบเลือกตอบ (Checklist)

ประเด็นที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับรูปแบบ และวิธีการจัดการขยะมูลฝอย ใช้แบบสอบถามแบบเลือกตอบ (Checklist)

ประเด็นที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็น ใช้แบบสอบถามแบบประเมินค่า (Rating Scale)

2. การสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสัมภาษณ์ ผู้บริหารของเทศบาลตำบลแม่สาย และเจ้าหน้าที่ระดับผู้ปฏิบัติการ

ระดับผู้บริหารของเทศบาลตำบลแม่สาย สัมภาษณ์ ประเด็นเกี่ยวกับ

- รูปแบบ และวิธีการจัดการขยะมูลฝอย
- ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อความสำเร็จ หรือล้มเหลวในการจัดการขยะมูลฝอย
- ปัญหา และอุปสรรคในการจัดการขยะมูลฝอย
- ข้อเสนอแนะ และแนวทางในการแก้ไขปัญหาการจัดการขยะมูลฝอย

ระดับผู้ปฏิบัติการ สัมภาษณ์ประเด็น

- รูปแบบ และวิธีการเก็บขน และกำจัดขยะมูลฝอย
- ปัญหาสำคัญในการเก็บขนและกำจัดขยะมูลฝอย
- ข้อเสนอแนะและแนวทางในการแก้ไขปัญหาการเก็บขนและการกำจัดขยะมูลฝอย

3. การสังเกต ผู้วิจัยได้เข้าไปทำการสังเกต ดังนี้

3.1 สังเกตพฤติกรรมประชาชน ประเด็นเกี่ยวกับ

- การทิ้งขยะมูลฝอย
- การจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน

3.2 สังเกตการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลแม่สาย ประเด็นเกี่ยวกับ

- ความสะอาดของถนนหนทาง
- สภาพของภาชนะรองรับมูลฝอย
- สภาพของรถยนต์เก็บขนขยะมูลฝอย
- วิธีการปฏิบัติงานในการเก็บขนขยะมูลฝอยของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติ
- ปริมาณขยะมูลฝอยที่คัดค้ำตามสถานที่ต่าง ๆ สภาพและที่ตั้งของสถานที่

กำจัดขยะมูลฝอย

4. การจัดกลุ่มสนทนา เพื่อแลกเปลี่ยนทัศนะ ผู้วิจัยได้จัดให้มีการจัดกลุ่มสนทนา ซึ่งผู้เข้าร่วมการสนทนา ประกอบด้วย ผู้แทนของเทศบาล ทั้งจากฝ่ายบริหาร และฝ่ายปฏิบัติการ และผู้แทนภาคประชาชน รวมจำนวน 15 คน โดยสนทนาแลกเปลี่ยนทัศนะ ในประเด็นเกี่ยวกับ

- การจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลแม่สาย
- การให้บริการของเทศบาลตำบลแม่สาย
- ปัญหา อุปสรรค และข้อจำกัด
- ข้อเสนอแนะ

3.4 วิธีการจัดเก็บข้อมูลและการทดสอบความเชื่อมั่น

ในการทดสอบความแม่นยำตรงของแบบสอบถามได้ทดสอบความแม่นยำตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยตรวจสอบว่าข้อคำถามแต่ละข้อนั้นมีความตรงประเด็นในสิ่งที่ต้องการจะวัด มากน้อยเพียงใด ได้พิจารณาถึงความเหมาะสมของการใช้ภาษาทั้งในแง่วิชาการ และในการนำไป ปฏิบัติ ได้ทำการจัดโครงสร้างของแบบสอบถาม และจัดลำดับข้อคำถามต่าง ๆ ให้สอดคล้อง ต่อเนื่องกัน ได้มีการนำแบบสอบถามไปทดสอบกับกลุ่มเป้าหมาย เพื่อตรวจสอบความเข้าใจต่อ ข้อคำถามและความตรงประเด็น และจากผลของการทดสอบได้นำแบบสอบถามไปทำการปรับปรุง แก้ไข

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผล

1. ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Description Statistics) เป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ

2. คำถามเกี่ยวกับรูปแบบและวิธีการจัดการขยะมูลฝอย ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Description Statistics) เป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ
3. คำถามเกี่ยวกับความคิดเห็น ใช้สถิติเชิงพรรณนา เป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ
4. ข้อมูลจากประเด็นการสัมภาษณ์ การสังเกตและการจัดกลุ่มสนทนา เพื่อแลกเปลี่ยนทัศนะ อาศัยการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยเน้นการวิเคราะห์เชิงตรรกจากข้อมูลที่ได้รับ